Gemeente Raalte

Collegevoorstel

Onderwerp	Programmaplan Wijkaanpak Langkamp
Zaaknummer	65047-2026
B&W vergadering	20 oktober 2026
Integrale advisering	Vincent van Zuijlen (programmamanager) Gert Jan ter Brugge (projectleider) Shivane Lohuis (projectleider) Myrte de Jong (strateeg sociaal domein) Maud Weenink (adviseur klimaatadaptatie, water en groen) Wendy Busscher (regisseur beheer) Herman Mulder (financieel adviseur) Rianne Sangers (communicatieadviseur) Willeke Bouwer (projectondersteuner) Vakspecialisten beheer, ruimte, veiligheid, duurzaamheid
Portefeuillehouder	Mevr. M.E.M. (Martine) Scholten
Voor informatie	Kernteam Wijkaanpak Langkamp

Bestuurssamenvatting

De wijk Langkamp in Raalte is op basis van het Koersdocument Wijken & Dorpen en de Scan Wijken & Dorpen aangewezen als wijk waar een integrale wijkaanpak nodig is. De wijk kent een samenloop van fysieke, sociale en gezondheidsopgaven. Wateroverlast, parkeerdruk, beperkte sociale samenhang en aandachtspunten rond kansengelijkheid, bestaanszekerheid en gezondheid versterken elkaar en vragen daarom om een aanpak waarin maatregelen niet los van elkaar worden bekeken. Het Programmaplan Wijkaanpak Langkamp beschrijft hoe de gemeente deze opgaven samen met bewoners en partners in samenhang wil oppakken. Daarbij staat de ontwikkeling van een leefbare, toekomstbestendige en sociaal sterke wijk centraal. Fysieke verbeteringen in de openbare ruimte worden verbonden aan doelen op het gebied van ontmoeting, gezondheid, veiligheid, meedoen en sociale samenhang. Het programmaplan geeft richting aan de ambitie, doelen en projecten en vormt daarmee de basis voor een meerjarige, programmatische uitvoering.

Beslispunten

1. Het Programmaplan Wijkaanpak Langkamp vast te stellen.
2. In te stemmen met het uitgangspunt dat projecten en activiteiten met beschikbare financiële dekking en capaciteit kunnen starten. En dat voor onderdelen zonder volledige financiële dekking en capaciteit eerst een nadere uitwerking, kostenraming en afzonderlijk financieel besluit volgen met inbegrip van het beschikbaar stellen van capaciteit.
3. De gemeenteraad via een informatienotitie te informeren over het Programmaplan Wijkaanpak Langkamp.

Besluit

Inleiding

Op 3 april 2025 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Wijken & Dorpen vastgesteld. Dit koersdocument geeft richting aan de manier waarop de gemeente Raalte samen met bewoners en partners werkt aan sterke en leefbare wijken en dorpen. De aanpak is erop gericht om gebiedsgericht te werken: dichtbij de leefwereld van bewoners, met aandacht voor zowel fysieke als sociale opgaven en met ruimte om per wijk of dorp te doen wat nodig en haalbaar is. Uit de Scan Wijken & Dorpen blijkt dat de wijk Langkamp in Raalte op meerdere thema's aandacht vraagt. De wijk kent een combinatie van sociale, fysieke en gezondheidsopgaven, waaronder wateroverlast, parkeerproblematiek, sociale samenhang, kansenongelijkheid, gezondheidsproblemen en inwoners met een beperkte bestaanszekerheid. Ook uit bewonersinput komt naar voren dat er behoefte is aan zichtbare verbeteringen in de wijk, onder meer op het gebied van veilige en leefbare straten, groen, ontmoeting en parkeren.

Op basis van het Koersdocument en de uitkomsten van de Scan Wijken & Dorpen heeft het college opdracht gegeven om te komen tot een integrale wijkaanpak voor Langkamp. Het Programmaplan Wijkaanpak Langkamp is opgesteld en beschrijft de ambitie, doelen, projecten, organisatie, participatie, planning, financiën en risico's van de aanpak. Daarmee vormt het programmaplan de basis voor een meerjarige, programmatische uitvoering waarin fysieke verbeteringen en sociale versterking in samenhang worden opgepakt.

De uitvoeringsfase loopt naar verwachting tot en met 2031, gevolgd door een afbouwfase waarin resultaten worden geborgd en resterende opgaven worden overgedragen. Sociale activiteiten zijn deels al gestart in 2026 en lopen, voor zover deze met Regio Deal-middelen worden gefinancierd, in ieder geval door tot en met 2028. Voor fysieke projecten wordt gewerkt met deelgebieden, waarbij ontwerp, participatie, technische uitwerking, kostenraming en uitvoering gefaseerd plaatsvinden. Tijdens de uitvoering blijft ruimte om bij te sturen op basis van nieuwe inzichten, beschikbare middelen, capaciteit, uitkomsten van participatie en signalen uit de wijk.

Beoogd effect

Met de wijkaanpak Langkamp wordt beoogd dat Langkamp zich ontwikkelt tot een leefbare, toekomstbestendige en sociaal sterke wijk. De aanpak moet ervoor zorgen dat fysieke verbeteringen in de openbare ruimte niet op zichzelf staan, maar ook bijdragen aan sociale doelen zoals ontmoeting, gezondheid, kansengelijkheid, bestaanszekerheid, veiligheid en meedoen.

Argumenten

1.1 *Langkamp vraagt om een integrale aanpak.*
De opgaven in de wijk Langkamp hangen sterk met elkaar samen. Wateroverlast, parkeerdruk, verkeersveiligheid, groen, gezondheid, ontmoeting, kansengelijkheid en bestaanszekerheid kunnen niet los van elkaar worden bekeken. Een ingreep in de openbare ruimte biedt bijvoorbeeld kansen om tegelijk te werken aan klimaatadaptatie, ontmoeting, spelen en bewegen. Het programmaplan brengt deze opgaven samen in één aanpak, zodat maatregelen elkaar versterken en keuzes niet per sector of project afzonderlijk worden gemaakt.

1.2 *De aanpak sluit aan bij vastgesteld beleid en bestuurlijke kaders.*
De wijkaanpak geeft uitvoering aan het Koersdocument Opgave Wijken & Dorpen en sluit daarnaast aan bij het Koersdocument Sociaal Domein. Ook is er samenhang met beleidsdoelen op het gebied van klimaatadaptatie, groen, verkeer, openbare ruimte en duurzaamheid. Daarmee vormt het programmaplan geen losstaand project, maar een concrete, samenhangende uitwerking van bestaand beleid in een wijk waar de urgentie hoog is.

1.3 *Programmatisch werken is nodig vanwege de omvang en samenhang van de opgave.*
De wijkaanpak bestaat uit meerdere projecten en activiteiten die over meerdere jaren worden voorbereid en uitgevoerd. Het gaat om zowel fysieke deelgebieden als wijkbrede sociale activiteiten en kleinschalige projecten. Door programmatisch te werken kan de gemeente de samenhang bewaken, afhankelijkheden volgen, prioriteiten stellen en waar nodig bijsturen. Deze werkwijze past bij een aanpak waarin niet alles vooraf tot in detail vastligt, maar waarin doelen, uitgangspunten en eerste projecten wel richting geven.

1.4 *De aanpak versterkt samenwerking met bewoners en partners.*
De gemeente kan de opgaven in Langkamp niet alleen oplossen. Bewoners, SallandWonen, WijZ Welzijn, scholen, maatschappelijke organisaties en andere partners hebben een belangrijke rol in de uitvoering. Het programmaplan beschrijft hoe participatie, communicatie en samenwerking worden georganiseerd. Per project wordt vooraf bepaald welke ruimte er is voor invloed en hoe bewoners worden betrokken. Dit draagt bij aan realistische verwachtingen, betere plannen en meer eigenaarschap in de wijk.

1.5 *Langkamp wordt gebruikt als praktijkcasus voor gebiedsgericht werken.*
De wijkaanpak Langkamp is een van de eerste concrete programma's waarin het gebiedsgericht werken binnen de gemeente Raalte verder vorm krijgt. Door tijdens de uitvoering te monitoren, evalueren en bij te sturen, ontstaat kennis over wat werkt in de samenwerking tussen bewoners, partners en gemeentelijke disciplines. Deze lessen kunnen worden benut voor de verdere ontwikkeling van wijk- en dorpsgericht werken in de gemeente.

2.1 *De gefaseerde financiële aanpak maakt uitvoering verantwoord mogelijk.*
Voor een deel van de projecten en activiteiten is financiële dekking beschikbaar, terwijl andere onderdelen nog verder uitgewerkt moeten worden. Het programmaplan maakt dit onderscheid expliciet. Projecten met beschikbare dekking kunnen starten. Voor onderdelen zonder volledige dekking volgt eerst een nadere uitwerking, inclusief kostenraming en voorstel voor dekking. Daarmee wordt voorkomen dat te vroeg financiële verplichtingen worden aangegaan (reëel begroten), terwijl tegelijk ruimte blijft om de ambities voor Langkamp stap voor stap te realiseren.

3.1 *Het is wenselijk de gemeenteraad te informeren over de Wijkaanpak Langkamp.*
De Wijkaanpak Langkamp is een belangrijke en omvangrijke stap vanuit de Opgave Wijken & Dorpen. Het is belangrijk om de raad mee te nemen in de voorgestelde aanpak. De informatienotitie geeft de raad inzicht in de ambitie, de voorgestelde werkwijze en de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de wijkaanpak. Daarnaast wordt de raad geïnformeerd over de planning, de financiële uitgangspunten en de wijze waarop de voortgang wordt gevolgd.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van de wijkaanpak. Binnen de fysieke projecten wordt gewerkt aan klimaatadaptatie, waterberging, infiltratie, biodivers groen, vergroening van tuinen en circulair werken. Ook wordt ingezet op energiebesparing en het verminderen van energiearmoede door bestaande regelingen, energiecoaches, energiebespaarmaatregelen en isolatiesubsidies beter onder de aandacht te brengen. De aanpak draagt daarmee bij aan een groenere en meer klimaatbestendige wijk en aan betaalbaar wonen.

Kanttekeningen

1.1 *De uitvoering van de Wijkaanpak Langkamp kost tijd en vraagt om duidelijke communicatie.*
In de Langkamp werken we aan meerdere, samenhangende verbeteringen in de wijk. Projecten in de openbare ruimte vragen veel voorbereiding, zoals het uitwerken van ontwerpen, het ophalen van ervaringen en ideeën van bewoners, technische onderzoeken en besluitvorming. Ook stemmen we de plannen af met verschillende vakgebieden en nutsbedrijven en moeten werkzaamheden in de wijk logisch op elkaar aansluiten.

Daardoor kan het enige tijd duren voordat bewoners buiten resultaten zien. Bovendien kunnen niet alle wensen worden uitgevoerd door beleid, wet- en regelgeving, beperkte ruimte, technische mogelijkheden of het beschikbare budget. Daarom maken we per deelproject duidelijk wat er gaat gebeuren, wat de planning is, wanneer bewoners kunnen meedenken, waar zij invloed op hebben en wat we met hun inbreng doen. Ook communiceren we tijdig over wijzigingen of wensen die niet uitvoerbaar zijn. Zo zorgen we voor realistische verwachtingen en benutten we de kennis en ideeën van bewoners om de plannen voor de Langkamp zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij wat er in de wijk nodig is.

1.2 *De uitvoering van de Wijkaanpak Langkamp is afhankelijk van voldoende en langdurige inzet van de gemeente en externe partners.*
De wijkaanpak loopt meerdere jaren en vraagt inzet van verschillende gemeentelijke disciplines en organisaties zoals SallandWonen, WijZ Welzijn, scholen en maatschappelijke organisaties. Naast projectleiding is capaciteit nodig vanuit onder meer openbare ruimte, sociaal domein, communicatie, financiën, beheer en verkeer. Externe partners leveren daarnaast kennis, netwerken, activiteiten, voorzieningen en soms financiële of personele inzet. Veranderingen in beschikbare capaciteit, prioriteiten, planning of financiële mogelijkheden kunnen leiden tot vertraging, minder samenhang tussen projecten of een beperktere uitvoering van onderdelen van het programma. Daarom actualiseren we afspraken met partners regelmatig, bespreken we afhankelijkheden tijdig en stemmen we periodiek af over de beschikbare inzet. In de planning houden we rekening met de capaciteit van de gemeente en partners, zodat gezamenlijke activiteiten uitvoerbaar blijven. Als de capaciteit onder druk komt te staan, kan het nodig zijn om onderdelen te faseren of keuzes voor te leggen over tempo en prioriteit.

1.3 *De samenhang tussen sociale en fysieke maatregelen vraagt blijvende aandacht.*
Als projecten afzonderlijk worden voorbereid of uitgevoerd, bestaat het risico dat kansen voor ontmoeting, gezondheid, meedoen en sociale samenhang onvoldoende worden benut. Fysieke ingrepen, zoals herinrichting van straten, groen, speelplekken en routes, kunnen juist bijdragen aan sociale doelen als bewegen, ontmoeten, veiligheid en toegankelijkheid. Andersom kunnen sociale activiteiten helpen om bewoners te bereiken, behoeften goed in beeld te krijgen en eigenaarschap in de wijk te vergroten. Dit vraagt om actieve afstemming binnen het programma en met partners in de wijk. De programmatische werkwijze is bedoeld om deze samenhang te bewaken, maar dit vraagt gedurende de hele uitvoering aandacht.

2.1 *Nog niet alle onderdelen zijn financieel gedekt.*
Er is voldoende basis om te starten met onderdelen waarvoor dekking beschikbaar is, maar voor een aantal projecten en activiteiten ontbreekt nog volledige financiële dekking. Dit geldt vooral voor onderdelen die nog verder moeten worden uitgewerkt of waarvan de kosten pas duidelijk worden na ontwerp, participatie en technische voorbereiding. Voor deze onderdelen volgt eerst een nadere uitwerking met kostenraming. Daarna vindt, waar nodig, aanvullende besluitvorming plaats over uitvoering en dekking. Door gefaseerde uitvoering wordt voorkomen dat financiële verplichtingen worden aangegaan voordat voldoende duidelijk is wat de maatregel kost en welke dekking beschikbaar is (reëel begroten).

Een hieraan gerelateerde kanttekening is dat de beschikbare subsidies voor de sociaal-maatschappelijke activiteiten binnen de integrale wijkaanpak Langkamp een looptijd hebben tot en met 2028. Voor het bereiken van duurzame effecten is het echter nodig dat de gekozen interventies langer worden voortgezet. Op dit moment zijn er beperkte middelen beschikbaar voor de periode na 2028. Dit betekent dat aanvullende financiering noodzakelijk is om de inzet voor de gehele programmaperiode te kunnen borgen en om te voorkomen dat behaalde resultaten na 2028 onder druk komen te staan.

Financiën en fiscale aspecten

Voor de wijkaanpak Langkamp zijn verschillende financiële middelen beschikbaar of in beeld. Voor fysieke ingrepen in de openbare ruimte is circa € 7.000.000 beschikbaar vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan. Voor vervanging van speelvoorzieningen is circa € 60.000 beschikbaar.
Het plan van aanpak voor de sociaal-maatschappelijke activiteiten, met inbegrip van programmamanagement, participatie en communicatie en activiteiten voor leren en ontwikkelen, gaat uit van een besteding van € 1,7 miljoen. Hiervan is € 824.000 beschikbaar via de Regio Deal-subsidie en provinciale cofinanciering. Hiertegenover moet een gemeentelijke bijdrage staan van € 866.000. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden, zoals vastgesteld nieuw beleid voor het sociaal domein, beschikbare voorbereidingskredieten en middelen voor de opgave Wijken & Dorpen. De precieze dekking van deze gemeentelijke bijdrage wordt verder uitgewerkt en waar nodig via de reguliere budgetcyclus verwerkt. Uiteraard gaat het alleen om inzet van middelen die passend zijn bij de doelen van de wijkaanpak.
Projecten en activiteiten met volledige dekking kunnen starten. Voor onderdelen waarvoor nog geen volledige dekking beschikbaar is, wordt eerst een nadere uitwerking met kostenraming opgesteld en volgt daarna aanvullende besluitvorming over uitvoering en dekking. Dit is in lijn met het principe ‘reëel begroten’.

Vervolg

Na vaststelling van het programmaplan start de uitvoeringsfase van de wijkaanpak. In deze fase worden projecten en activiteiten verder uitgewerkt, voorbereid en gefaseerd uitgevoerd. Voor de fysieke projecten wordt eerst een inrichtingsvisie op hoofdlijnen opgesteld, waarna per deelgebied ontwerp, participatie, voorbereiding en uitvoering volgen. Sociale activiteiten starten deels al in 2026 en lopen in ieder geval door tot en met 2028, voor zover deze met Regio Deal-middelen worden gefinancierd. De voortgang, risico’s, planning en financiën worden periodiek besproken in het kernteam en waar nodig in ambtelijke en bestuurlijke overleggen met partners. Behaalde resultaten worden gemonitord en jaarlijks gerapporteerd. Na afloop van de uitvoeringsfase volgt een afbouwfase, waarin resultaten worden geborgd en resterende opgaven worden overgedragen aan de lijnorganisatie, beheer, partners of een vervolgopgave.

Communicatie

Communicatie en participatie zijn een belangrijk onderdeel van de wijkaanpak. Bewoners worden duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd over wat er gebeurt, wanneer zij kunnen meedenken en wat met hun inbreng wordt gedaan. De basiscommunicatie verloopt via brieven of flyers, aangevuld met de gemeentelijke website, digitale nieuwsbrieven, gesprekken en bijeenkomsten. Per project wordt vooraf bepaald wat het doel van participatie is, hoeveel invloed bewoners hebben en welke vorm daarbij past. De overkoepelende boodschap voor de uitvoeringsfase is: “Samen bouwen aan Langkamp”.

Bijlagen

Bijlage 1: Programmaplan Wijkaanpak Langkamp
Bijlage 2: Informatienotitie gemeenteraad programmaplan Wijkaanpak Langkamp
Bijlage 3: Memo aan de agendacommissie over de opgave Wijken & Dorpen en de Wijkaanpak Langkamp
Bijlage 4: Persbericht ‘Wijkaanpak Langkamp van start’